

**İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Deniz Hukuku Anabilim Dalı**

Deniz Ticareti Hukuku

- 13 -

5-6/1/2015

Tek, Çift ve II. Öğretim Lisans Dersleri

Kaynakça - 1

Üçüncü Bölüm

§ 2. DONATMA İŞTİRAKİ

- Ders Kitabı:
- Rayegân Kender / Ergon Çetingil / Emine Yazıcıoğlu, Deniz Ticareti Hukuku, Temel Bilgiler, Cilt I, 14. Baskı, İstanbul 4/2014, s. 113-117.

Kaynakça - 2

- Ek Kaynakça
- Atamer, Kerim, “Donatan, Donatma İştiraki ve Yapı Ortaklığı” Hükümlerinin Yasama Tarihçesi ile Kaynakları, Prof. Dr. Belgin Erdoğan’a Armağan, İstanbul 2011, s. 401-463
- Can, Mertol, Donatma İştirakında Tacir Sifatının Aidiyeti ile Müşterek Donatanlar Hakkında da İflas Kararının Verilip Verilemeyeceği Meselesi, Bilgi Toplumunda Hukuk- Prof. Dr. Ünal Tekinalp’e Armağan, Cilt 1, İstanbul 2003, s. 907-930
- Özbay, İbrahim, Donatma İştirakinin İflası, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi 2008, Cilt: XII, Sayı: 1-2, s. 157-198

Donatma İştiraki - 1/15

- **I. Tanım**
- **A) Giriş**
- Ders kitabı, s. 114, cümle 3: “Günümüzde pek önemi kalmamıştır”
- TTK Komisyonu: 2001 verileri → YOK!
- Bu sebeple öneri: terk edilsin
- Önce red, 2005 eleştirileri üzerine kabul
- Ancak sorun: TTK m. 17 → kaldı...

Donatma İştiraki - 2/15

- **B) Yasal Düzenleme**
- Donatma iştiraki = TTK m. 1064 f. 1 =
- Birden çok kişinin
- Paylı mülkiyet şeklinde malik oldukları bir gemiyi
- Menfaat sağlamak amacıyla
- (Aralarında yapmış oldukları) sözleşme gereğince,
- Hepsi adına ve hesabına
- Suda kullanmaları.

Donatma İştiraki – 3/15

- Kaynak:
- 1861 tarihli Alman Ortak TK Tasarısı (ADHGB) m. 456 f. 1 →
- Amaç: Orta Çağdan başlayarak
- Ahşap yelkenliler ile yürütölen denizcilikte
- Sermaye sağlama aracı.
- Esaslı bir değişiklik olmaksızın, sırasıyla AlmTK (1897), DTK (1929), E-TTK (1956) ve yürürlükteki TTK'ya aktarıldı.

Donatma İştiraki - 4/15

- **C) Kurucu Unsurlar**
- **1. Birden Çok Kişi**
- 2 veya daha çok
- Gerçek veya tüzel kişi olabilir
- Dikkat: İştirak ayrı bir tüzel kişi hâline gelirse, donatma iştiraki hükümleri uygulanmaz (E-TTK m. 951 f. 3 = TTK m. 1064 f. 2; Ders Kitabı, s. 114 para. 2 ?)

Donatma İştiraki - 5/15

- **2. Paylı Mülkiyet**
- Mülga MK: “müşterek” mülkiyet
- Yürürlükteki TMK m. 688: “paylı” mülkiyet
- Ayrıntılı düzenleme: m. 688-700
- Ayrıca: TBK m. 620-645
- Paylı mülkiyet konusu bir geminin işletilmesi hakkında özel hükümlere gerek var mı?

Donatma İştiraki - 6/15

- **3. Menfaat Sağlama Amacı**
- = TTK m. 1061 f. 1 = aslında TTK m.11 f.1
- E-TTK gibi, bu kez de uyum yok.
- **4. Sözleşme**
- E-TTK hazırlanırken Tahir Çağa Komisyonu ekledi (“tatbikatta birtakım tereddütler uyan[dır]dığından”) Oysa: E-TTK m. 952 c. 1 = TTK m. 1066 f. 1 c. 1
- Şekil şartı yok (Dikkat: tescil !).

Donatma İştiraki - 7/15

- **5. Tüm Paydaşların “Adına ve Hesabına” Kullanma**
- Kaynak Almanca: “*gemeinschaftliche Rechnung*” = yalnızca “hesabına”!
- “Temsil” değil; Roma Hukuku’nun gelen *exercitor navis* tanımında geçen “kazanç sağlama” ögesi = yukarıdaki 3. unsur!
- **6. “Su”da Kullanma:** İç sularda geçerli.

Donatma İştiraki - 8/15

- **D) Tacirlere İlişkin Hükümler**
- **1.** Tüzel kişiliği yok; ancak “Tacire ilişkin hükümler aynen (☺) uygulanır.” (TTK m. 17 f. 1)
- **2. İflâs:** TTK m. 18 f. 1: Tacir, iflasa tâbi → Nasıl uygulanacak? Bkz. Can ve Özbay
- Dikkat: m. 1084 f. 1: “D/İ iflası” –
- m. 1085 f. 1: “paydaşın iflası”

Donatma İştiraki - 9/15

- **3. Unvan** (E-TTK m. 46 f. 2 = TTK m. 44 f. 2)
- a) Ad:
 - aa) “Ortak”lardan (= Paydaş!) en az birinin adını ve soyadını (yeni paydaş girse de kalabilir, m. 47 f. 2 c. 1) veya
 - bb) “Deniz ticaretinde kullanılan” (= “menfaat sağlamak amacıyla suda kullanılan”!) geminin adı
- b) “Donatma iştiraki” ibaresi.

Donatma İştiraki - 10/15

- **4. Tescil**
- Ticaret Siciline VE
- Gemi Siciline (TTK m. 960 f. 1 b. [f] altb. 4, m. 963 f. 1 c. 2)
- Tescil edilir (TTK m. 1065).
- Süre: Kuruluştan başlayarak 15 gün (Ayrıca bkz. TTK m. 30 f. 1, m. 215 f. 1 c. 1)
- **5. “Türk Gemisi” ve Bayrağı**
- TTK m. 940 f. 5: Payların yarısından fazlası ve yönetim çoğunluğu T.C. vatandaşları

Donatma İştiraki - 11/15

- **6. İştirak Payı ve Gemi Payı**
- a) Paylı mülkiyet konusu gemi üzerindeki “gemi payı” (= “mülkiyet payı”)
- Devir: Gemi mülkiyeti ile aynı (TTK m. 1007 f. 1)
- İpotek: TTK m. 1014 f. 3-4
- b) Donatma iştirakinin tüm malvarlığı üzerindeki “iştirak payı”
- Devir: Gemi payının devri + Tescil (TTK m. 1007 f. 2)
- Rehin: Sicile kayıtlı gemi için yok; diğer gemiler için TTK m. 1012 f. 1 ama BLK sebebiyle mülga!

Donatma İştiraki - 12/15

- **II. Hükümleri**
- **A) Yönetimi**
- **1. Uygulanacak Kurallar**
- Kural: sözleşme
- Yoksa: TTK (m. 1066 f. 1)
- **2. Karar Nisabı**
- Kural: Gemi payı çokluğu
- İstisna: Sözleşme değişikliği, sözleşmeye aykırı, iştirakin amacına yabancı kararlar → oybirliği

Donatma İştiraki - 13/15

- **3. Gemi Müdürü**
- Atama: a) Paydaş: oy çokluğu (Ders kitabı, s. 114, para. 4: oysa AlmTK = DTK = E-TTK); b) Paydaş değil: oy birliği (m. 1068 f. 1)
- Azil: Oy çokluğu (f. 2)
- Tescil: Şart (f. 3)
- Çalışması: TTK m. 1069-1075

Donatma İştiraki - 14/15

- **B) Paydaşların Sorumluluğu**
- Her paydaş, iştirakin borçlarından dolayı üçüncü kişilere karşı iştirak payı oranında şahsen sorumludur (TTK m. 1080 f. 1)
- Kaynak: AlmTK (1972) Değişikliği
- Sebep: Sınırlı sorumluluk hakkında yeni düzenleme
- Ders kitabı, s. 116, para. 1 (“anlamı bilinmeden”)?

Donatma İştiraki - 15/15

- **III. Sona Ermesi**
- TTK m. 1082 – 1086
- Ders kitabı, s. 116-117

Kaynakça - 1

Dördüncü Bölüm

§ 1. KAPTAN

- Ders Kitabı:
- Rayegân Kender / Ergon Çetingil / Emine Yazıcıoğlu, Deniz Ticareti Hukuku, Temel Bilgiler, Cilt I, 14. Baskı, İstanbul 4/2014, s. 129-133.

Kaynakça - 2

- Ek Kaynakça
- Atamer, Kerim, Gemi Adamlarına İlişkin Türk Ticaret Kanunu Hükümlerinin Kaynakları ve Görevli Mahkeme Sorunu, İş Dünyası ve Hukuk - Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan, İstanbul 2011, s. 863-906
- Atamer, Kerim, Gemi Adamlarına İlişkin Türk Ticaret Kanunu Hükümlerinin Kaynakları ve Görevli Mahkeme Sorunu - 2. Bölüm, Prof. Dr. Aydın Zevkliler'e Armağan, Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi, Cilt 8, Özel Sayı – Aralık 2013 (ISSN: 1305-9770), s. 405-485
- Süzel, Cüneyt, Deniz İş Kanunu Kapsamında Kaptan ve Kaptanın İş Sözleşmesi, Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan, Ankara 2009, s. 433-463

Kaptan – 1/7

- **I. İncelemenin Kapsamı**
- İş Hukuku (Kaptan – İşveren): Deniz İş Kanunu (E-TTK'da yer alan bu konudaki hükümler terk edildi)
- İdare Hukuku: Gemi Adamları Yönetmeliği (= “STCW” Milletlerarası Sözleşmesi)
- Özel Hukuk: TTK m. 1088-1188 ve diğer hükümler, örn. m. 947-952, m. 1231; Ders kitabı: yalnızca m. 1088-1188.

Kaptan – 2/7

- **II. Görevleri**
- 8 Başlık altında TTK m. 1090 – 1102
- Bunlarla sınırlı değil
- 3 husus önemli:
- M. 1091 f. 1: Navlun sözleşmesi'nde ele alınacak
- Gemi journali: yalnızca aleyhte delil
- Deniz raporu: tek taraflı delil tespiti

Kaptan – 3/7

- **III. Yetkileri**
- **A) Donatanı Temsil Yetkisi**
- TTK m. 1103 - 1110
- Kaynak: 1972 yılında yapılan değişiklik kapsamında ADHGB (1868)
- Özellik: çağdaş haberleşme olanağı yok!
- Güncel: Kaptan yalnızca geminin kıdemlisi; Yasada “kaptanın yetkisi”nde sayılan işlemleri donatan yapıyor.

Kaptan – 4/7

- **Çok Önemli Yenilik: m. 1104 f. 3**
- TTK m. 103 f. 1 b. (b) ile m. 105 f. 2'nin uygulama alanı = sözleşmeler
- Sorun: Haksız fiiller
- Yabancı gemilerde kime/nasıl tebligat?
- Çözüm: “malike veya kiracıya” (kaptanın işverenine) açılacak her türlü dava veya takip, kaptana da yöneltilebilir.

Kaptan – 5/7

- **B) Taşıyanı Temsil Yetkisi**
- Taşıyan = Navlun karşılığında deniz yolu ile eşya taşımayı üstlenen kişi (TTK m. 1138 f. 1)
- Konişmento = Gemiye yüklenen eşyayı temsil eden emtia senedi (m. 1228 f. 1, 1234 f. 1)
- Kaptanın temsil yetkisi (m. 1228 f. 2 c. 4, m. 1234 f. 1, m. 1235)

Kaptan – 6/7

- **C) Yükle İlgili Kişileri Temsil Yetkisi**
- TTK m. 1112 – 1118
- Kaynak: 1972 yılında yapılan değişiklik kapsamında ADHGB (1868)
- Özellik: çağdaş haberleşme olanağı yok!
- Güncel: Yasanın öngördüğü hâllerde kaptan, donatan ile veya doğrudan yükle ilgili kişilerle irtibata geçer.

Kaptan – 7/7

- **IV. Sorumluluğu**
- A) Özen Yükümlülüđu (TTK m. 1088 f. 1):
 - “Tedbirli bir kaptan”
- B) Sorumluluğu (TTK m. 1089)
 - Kusur esası (f. 1)
 - Yolcular da dâhil, gemi ve gemideki eşyayla ilgili herkese karşı (f. 1)
 - Donatanın emri: sorumluluktan kurtarmaz (f. 2), donatan da sorumlu olur (f. 3).
 - Çok önemli yenilik: 1976/96 Sınırlı Sorumluluk MS hükümleri geçerli (f. 4).

Alacak (4/5) - 23/34

- **6. Kıymetli Evraka Bağlanmış Alacaklar** [*Özel Türler: Ders kitabı s. 90: e*]
- Dikkat: “Banka” tahvili → herhangi bir borçlu ile ödünç sözleşmesi + gemi ipoteği; o sözleşme alacağı için (nama / hamile) tahvil + tahvile şerh = “ipotek üzerinde hak” = alacak rehni!
- → “Mortgage” AŞ nin tüm ipotek havuzuna karşılık tahvili = *mortgage bond*.
- Sermaye Piyasası Kanunu: esaslı sınırlar.